

A photograph of three people standing and talking. On the left is an older woman with short white hair, wearing a light-colored sweater. In the center is a Black man in a light blue button-down shirt, holding a pink mug. On the right is a white man with a beard, wearing a dark blue sweater. They are all smiling and looking at each other. The background is a plain, light-colored wall.

Keskeiset nostot syksyn 2025 kuntatalousohjelmasta

Minna Punakallio 29.9.2023

- **<https://vm.fi/kuntatalousohjelma>**
- Ohjelmassa arvioidaan kuntatalouden tilaa, näkymiä sekä kuntien mahdollisuuksia selvittää peruspalvelujen järjestämisestä valtion talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella ja päätetyillä toimenpiteillä.

Kuntatalousohjelma vuodelle 2026

Syksy 2025

Kunta-asiat

VALTIOVARAINMINISTERIÖN JULKAISUJA – 2025:53

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

**Kuntatalousohjelman
lisäksi 22.9.2025
julkaistu myös
kuntakohtaiset
painelaskelmat vuoteen
2029 asti sekä
ennakollinen
valtionosuuslaskelma
vuodelle 2026**

Kuntatalouden tila syksyllä 2025

**Viimeisimmät
kuntatalouden tilastotiedot
vuodelta 2024 olivat
kohtuullisen vahvat.**

**Kuntakonsernien taloustilanne
kuitenkin heikkeni
poikkeusvuodesta 2023.**

Lähde: Kuntatalousohjelma, syksy 2025

Nostoja kuntakonsernien vuodesta 2024

Kuntakonsernien tulosta (1,37 mrd. euroa) vahvisti mm. Mikkelin ja Tampereen merkittävät satunnaiset erät.

Kuntakonsernien investoinnit kasvoivat 8,5 mrd. euroon.

Kuntakonsernien lainakanta kasvoi 40,7 mrd. euroon

Lainamäärät keskittyvät yli 100 000 asukkaan kuntakonserneihin, joissa on energia-yhtiöitä ja joukkoliikenteen suuria toimijoita.

Arviointimenettely käynnistetään 3 kunnassa: Ähtäri, Multia, Virolahti

Arviointimenettelyä ei käynnistetty Haapajärven ja Kemin kaupungeissa, eikä Kyyjärven, Lestijärven ja Pertunmaan kunnissa.

Orpon hallituksen kuntapäätökset valtion budjetissa 2026

Kuntien valtionrahoitus kasvaa 3 % vuonna 2026

Tiesitkö, että valtionosuudet muodostivat vuonna 2024 kuntien tuloista vain 11 %.

	2024	2025	2026
Laskennalliset valtionosuudet yhteensä	3 733	4 669	4 864
<i>josta VM</i>	2 501	3 367	3 552
<i>josta OKM</i>	1 232	1 302	1 312
Veroperusteiden kompensatiot	848	541	534
Valtionavustukset	628	496	475
Valtionavut yhteensä	5 210	5 705	5 874

**Kuntatalousohjelma:
Pääministeri Orpon
hallituksen toimenpiteiden
yhteisvaikutus heikentää
kuntataloutta noin 170 milj.
eurolla vuonna 2026, mutta
koko hallituskaudella
vaikutus lievästi plussalla.**

**KUNTA
LIITTO**

Petteri Orpon hallituksen päätösten kuntavaikutus vuoden 2026 tasossa milj. euroa

Toimet vaalikaudella yhteensä, netto	Tulot	Menot	Yhteisvaikutus
Verotulot	+495	0	+495
Valtiovarainministeriö	-222	42	-263
Opetus- ja kulttuuriministeriö	32	-9	40
Liikenne- ja viestintäministeriö	62	62	0
Työ- ja elinkeinoministeriö	-62	-10	-52
Sosiaali- ja terveysministeriö	-61	-41	-21
Ympäristöministeriö	-22	-22	0
Muut	4	4	0
YHTEENSÄ	+225	+26	+199

Isoin kuntataloutta heikentävä tekijä vuonna 2026: 75 milj. euron valtionosuusleikkaus

Yhteisvaikutuksen muutos vuodesta 2025: **-170 milj. euroa**

**Orpon hallituksen
kuntapäätökset vuonna 2026
on lueteltu yksityiskohtaisesti
kuntatalousohjelman
liitetaulukossa 2.**

Lähde: Kuntatalousohjelma, syksy 2025

Esimerkkejä valtion kuntapäätöksistä vuonna 2026

- Indeksijarru 1 %-yksikköä
- Kolme vuosiviikkotuntia perusopetukseen
- Oppimisen tuen uudistaminen
- Kunnan peruspalvelujen valtionosuusleikkaus
- Perusopetuksen vahvistaminen
- Kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan säästö
- OKM:n valtionavustusten tason alentaminen
- Muutokset perustoimeentulotuessa
- Työttömyyden perusturvan rahoitus

tulot **-31,6**

tulot +12,0 / menot +12,0

tulot +53,2 / menot +53,2

tulot **-75,0**

tulot +76,0 / menot +76,0

tulot -7,0 / enimmäismaksut +7,0

tulot **-14,9**

tulot 0 / menot **-16,3**

tulot 0 / menot **+38,6**

**Kuntatalousohjelman
vaikutuslaskelmissa ei
huomioida heikentyneen
työllisyystilanteen
vaikutuksia hallituksen
uudistuksiin ja kuntien
talouteen.**

Kuntatalouden kehitysarvio

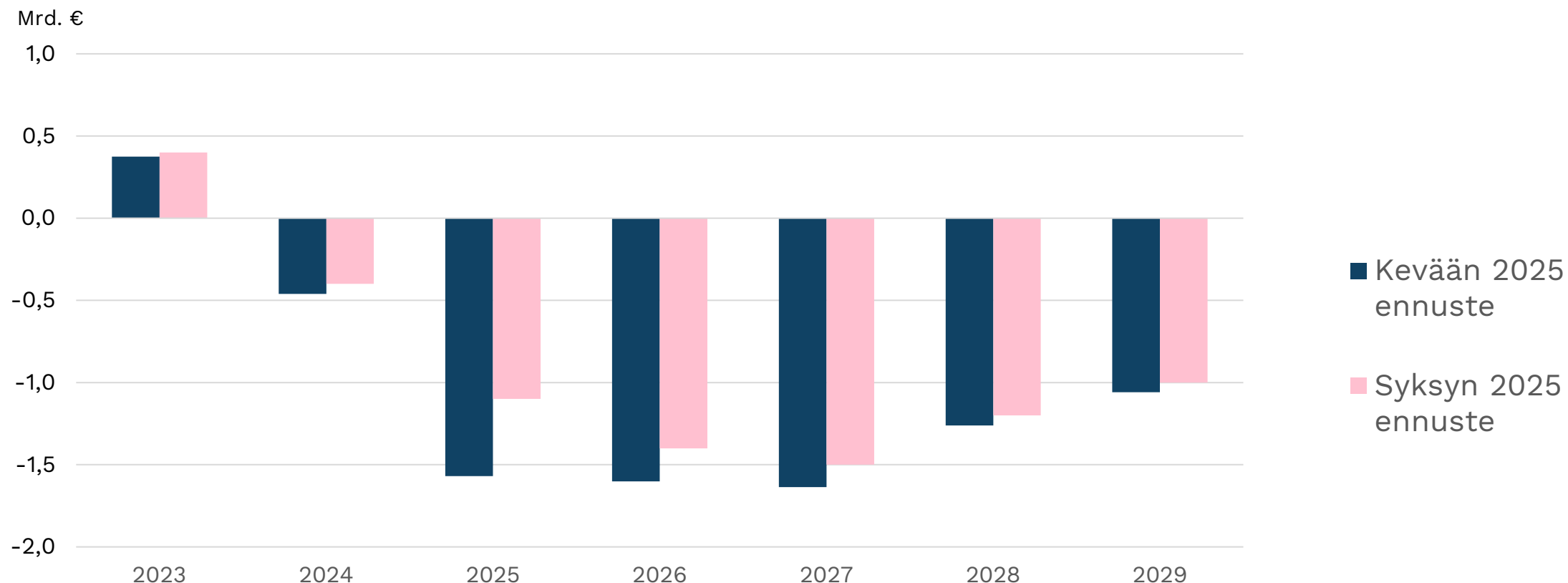
Syksyn
kehitysarvio:
-0,6 % BKT:sta

Hallituksen tavoite:

**”Kuntahallinnon
rahoitusasema on
lähellä tasapainoa
tai hieman
alijäämäinen
vuonna 2027”**

Kuntatalouden ennuste edelleen synkkä

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta = tulorahoitus – investoinnit

Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen.

Nostot kuntatalouden kehitysarviosta syksyllä 2025

- Heikko suhdannetilanne välittyy vuonna 2025 kuntatalouteen, jonka verotuloennusteita on madallettu kertymätietojen perusteella vuoden edetessä. Myös työttömien määrän ja kuntien työttömyysetuusmenojen kasvu on ollut odotettua voimakkaampaa. Tästä huolimatta kuntien toimintamenojen kehitys on ollut melko maltillinen. Arviota kuntien ja kuntayhtymien omien sopeutustoimien määrästä onkin kasvatettu suhteessa kevään ennusteeseen. Tästä huolimatta kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee noin -1,1 miljardiin euroon vuonna 2025.
- Toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee edelleen vuosina 2026-2027, mutta vahvistuu sen jälkeen määräaikaisten valtionosuusleikkausten väistyessä. Kuntatalouden vuosikate ei riitä nettoinvestointeihin 2025-2029.
- Pääministeri Orpon linjaamien toimenpiteiden yhteisvaikutus heikentää kuntataloutta vuonna 2026. Orpon hallituksen kuntataloutta vahvistavat päätökset liittyvät maapohjan kiinteistöveron korotukseen vuonna 2024 ja sote-siirtolaskelman kuntavaikutusten pienentämiseen 277 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Rahoitusleikkauksia on tehty useilla eri perusteilla hallituskauden aikana.
- Vuodesta 2025 eteenpäin negatiivisten vuosikatteiden kuntien lukumäärä kasvaa voimakkaasti erityisesti väestöään menettävissä ja vanhemman väestön kunnissa. Vuosikatteen vahvistamiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti pienimmissä kuntakokoryhmissä.

Painelaskelma: Vaikeimmat talous-ongelmat keskittyvät pieniin kuntiin.

Negatiivisten vuosikatteen kuntien lukumäärä	2026	2027	2028	2029
yli 100 000 asukasta	0	0	0	0
40 001 – 100 000	0	0	0	0
20 001 – 40 000	0	0	0	0
10 001 – 20 000	2	1	1	1
5 001 – 10 000	3	3	2	1
2 001 – 5 000	12	13	13	14
alle 2 000	15	15	15	15
Manner-Suomen kunnat yhteensä	32	32	31	31

- Negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärä kasvaa arviolta seitsemästä (vuonna 2025) 30 tuntumaan jo vuonna 2026.
- Laskennallinen kunnallisveroprosentin korotuspaine kasvaa kehyskauden aikana kaikissa kuntakokoryhmissä merkittävästi.
- Vuosikatteen vahvistamiseen tulisi kiinnittää huomiota erityisesti useissa pienimmissä kuntakokoryhmissä.

Kiitos.

Minna Punakallio
Puh. 09 771 2095, 040 751 5175
minna.punakallio@kuntaliitto.fi
@MinnaPunakallio

